

Trøndelag fylkeskommune
Trööndelagen fylhkentjielte

Regional planstrategi

Tema: Kunnskapsgrunnlaget
Regionalt planforum 14.06.23

Grunnlaget – plan- og bygningsloven

§ 7-1

- Regional planstrategi skal
 - Utarbeides minst en gang hver valgperiode
 - Utarbeides senest ett år etter konstituering av nytt fylkesting
 - Lages i samarbeid med andre: kommuner, statlige organer, organisasjoner og institusjoner som berøres
 - Redegjøre for viktige regionale utviklingstrekk og utfordringer
 - Vurdere langsiktige utviklingsmuligheter og –mål
 - Vurdere planbehov
 - Vurdere oppfølging og medvirkning i planarbeidet
- Folkehelsesloven § 21: Oversikt over folkehelseutfordringer skal inngå som grunnlag for planstrategien, og en drøfting av utfordringene bør inngå i strategien.

Trøndelagsplanen

- Trøndelagsplanen 2019-2030: Setter langsiktige mål
- Planstrategien: Mål og satsinger for fireårsperioden 2024-2027, og er Trøndelagsplanens kortsiktige del

Prosess ny regional planstrategi

 Kunnskapsgrunnlag/ diskusjonsnotater om sentrale tema/ drivkrefter

 Oppsummeres i samlet utfordrings- og mulighetsbilde

 Vurdering av satsinger og mål for fireårsperioden

 Vurdering av eksisterende planer og planbehov

 Utforming av forslag til ny regional planstrategi 2024-27

 Høring vinteren 2024

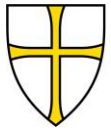
 Vedtak før sommeren 2024

Samlet oversikt kunnskapsgrunnlag

- Demografi
- Folkehelse
- Verdiskaping og kompetanse
- Klima, natur og areal
- Energi (løypemelding)
- Økonomiske rammebetingelser
- Samferdsel og infrastruktur
- Samfunnssikkerhet

The screenshot shows a web browser displaying the website for Trøndelag fylkeskommune. The page title is "Arbeid med ny regional planstrategi (2024-2027)". The main content area contains text explaining that the regional strategy is a short-term part of the Trøndelag plan, focusing on long-term development opportunities and goals. It also mentions that the strategy will be developed in collaboration with municipalities, state agencies, and other stakeholders. The sidebar on the right has a "Regional planlegging" section with several menu items, including "Fylkeskommunens rolle", "Arbeid med ny regional planstrategi (2024-2027)", "Trøndelagsplanen og regional planstrategi", "Regionale planer og handlingsprogram", and "Interkommunale planer og strategier". There is also a "Chat" button in the sidebar. The top navigation bar includes "VÅRE TJENESTER", "POLITIKK", and "OM OSS".

Trøndelag fylkeskommune
Trööndelagen fylhkentjielte

Kunnskapsgrunnlaget

Oppsummering av de ulike temaene

Demografi

- Ulik befolkningsutvikling i ulike deler av fylket
- Mesteparten av veksten i Trondheim og omkringliggende kommuner
- Trøndelag uten Trondheim langt lavere vekst
- Flere bor i tettsteder
- Innvandring har vært viktigste driver for befolkningsveksten
- Prognosene fram mot 2050 viser samme tendens som utviklingen de siste årene
- Økning i ungdomskullene i Trondheim, nedgang i resten av fylket
- Alle kommunene får flere innbyggere over 80 år – eldrebølgen kommer for fullt
- Andelen aleneboende og husholdninger med to personer har vokst betydelig de siste årene

Folkehelse

- Klar økning i psykiske plager og helseutfordringer for aldersgruppen 13-30 år, en bedring for eldre unntatt aldersgruppen 80+. Særlig negativ utvikling for unge jenter. Ungdom rapporterer om ulike typer selvopplevd press.
- Tilsvarende en klar økning i andel unge som oppgir dårlig egenopplevd subjektiv livskvalitet, en bedring blant de eldre. Økning i andel husholdninger som lever i vedvarende lavinntekt.
- Utenforskap er en utfordring, og et sammensatt problem som fordrer løsninger på tvers av sektorer. Forekomst av utenforskap kan kartlegges gjennom bruk av ulike målevariabler, for eksempel andel uføre og andel som ikke fullfører videregående opplæring. I Trøndelag er det en økende andel unge uføre, mens det er en avtagende andel som ikke fullfører videregående.
- Sosioøkonomiske forskjeller gir utslag i helseforskjeller, psykisk helse, livskvalitet, deltakelse mm. Disse forskjellene kan fungere som barrierer for barn og unges deltakelse i fritidsaktiviteter.

Verdiskaping og kompetanse

- Den demografiske utviklingen i kombinasjon med færre i arbeidsfør alder utfordrer
- Stramt arbeidsmarked og synkende rekrutteringsgrunnlag
- Behov for omstilling og innovasjon
- Bærekraft og grønt skifte krever ny kompetanse, og gir behov for arbeidskraft
- Mangfoldet i samfunnet gjenspeiles ikke i arbeidslivet
- Trøndelag går godt, men det er mange usikkerheter knyttet til rammebetingelser både nasjonalt og internasjonalt
- Det er mange muligheter for utvikling i næringer basert på Trøndelags naturressurser, og i skjæringspunktet for eksempel mellom blå og grønne næringer og teknologi

Verdiskaping og kompetanse – offentlig sektors rolle og behov

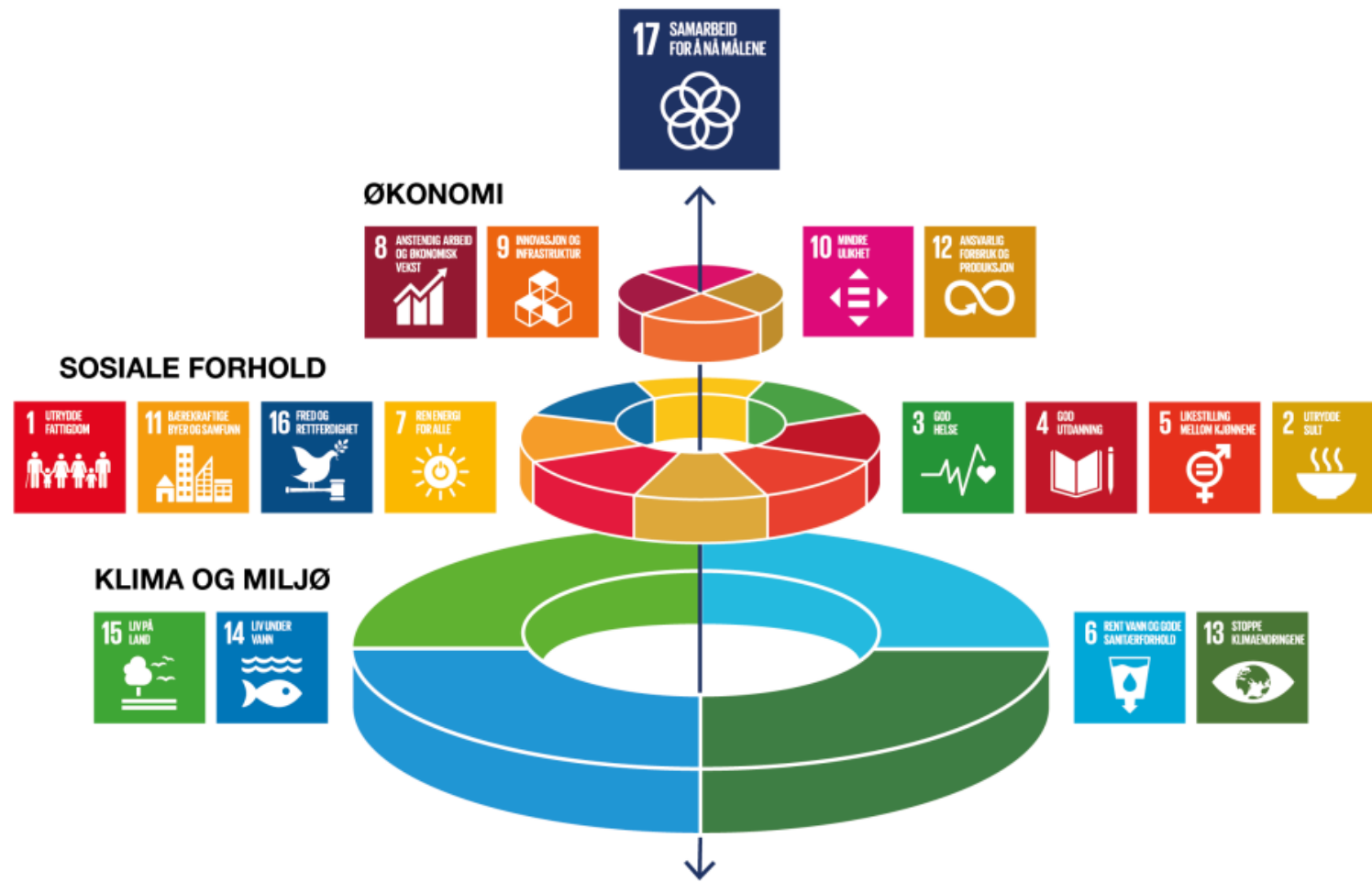
- Kampen om kompetansen og arbeidskraft tiltar, og det er et stort behov for både rekruttering og omstilling innenfor helse
- Kommunene har viktige roller som tilretteleggere for nærings- og boligutvikling blant annet gjennom planlegging
- Det er et stort behov for omstilling og innovasjon på tvers av forvaltningsnivå og sektorer

Energi

- Oversikt over «temapakker» som skal utredes – energisektoren, status, utfordringer, muligheter og dilemmaer
- Ferdig kunnskapsgrunnlag juni
- Samarbeid med aktører innen energisektoren
- Bidrag fra konsulent for å innhente informasjon og sammenstille/ koordinere produksjonen

Klima, natur og areal

Hovedinnhold og problemstillinger

Klima, natur og areal - hovedutfordringer

Grønn klima-
og
energiomstilling

Kampen om
arealene

Økt sårbarhet
for
klimaendringer

Grønn klima- og energiomstilling

- Klimagassutslipp økt med 10 %, mye pga. industri
- Statlige virkemidler kan bidra til omstilling
- Elektrifisering av sokkel øker omstillingsrisiko
- Nedadgående trend i mange økosystemer og mindre inngrepsfri natur
- Arealnedbygging største utfordringen for tap av naturmangfold

Kampen om arealene

- Natur og klima er tett forbundet og kan kreve motstridende tiltak
- Fortsatt press på areal pga. økt befolkningsvekst og aktivitet, særlig i og rundt byer og tettsteder, samt fritidsaktiviteter utenfor
- Fortsatt press på areal til naturbaserte næringer
- Særlig økt press på areal og raskere beslutninger knyttet til energi- og industriutvikling for å gjennomføre det grønne skifte
- Behov for verktøy som kan styrke kommunene som arealmyndighet

Dilemmaer klima, natur og areal

Dilemmaer – eksempel grønn klima- og energiomstilling	
Fart på omstilling - tiltak som monner før 2030	Omstilling til nullutslipp i 2050
Nedbygging av areal for verdiskaping og sysselsetting grønn industri	Nedbygging av naturmangfold, karbonlagre og naturgrunnlag for verdiskaping og sysselsetting i naturbaserte næringer
Helhetlig effekt for regionen	Helhetlig effekt for kommunen
Tilgang på billig kraft	Motivasjon for energieffektivisering
Akselerasjon av utbygging for mer kraft	Legitime medvirkningsprosesser
Regional utvikling basert på høyt forbruk og økt fotavtrykk	Omstilling til lavere produktivitet og redusert fotavtrykk regionalt

Økt sårbarhet for klimaendringer

- Behov for kartlegginger og risikoanalyser
- Skader fra nedbør eller frost i tettbygde områder krever de største erstatningssummene
- Forventer betydelige kostnader for å sikre bygg mot flom og skred og oppgradering av vann- og avløpssystemer
- Matsystemet er særlig utsatt for klimaendringene
- EUs grønne giv vil påvirke norsk og trøndersk næringsliv framover

Samferdsel og veg

- Økonomiske rammebetingelser!
- Demografi
- Nullvekstmål og flere over på kollektiv, sykkel og gange
- Fragmentert ansvar for mobilitetstilbudet
- Utviklingstrekk – nye reisevaner og reisemåter, teknologisk utvikling
- Infrastruktur – knapphet på energi
- Digital infrastruktur
- Gods over på sjø og bane

Veg forts.

- Vegnettet – framkommelighet – økende forfallsnivå – svekket trafikkikkerhet
- Vedlikeholdsetterslep også for bruer, ferjekaiar, tuneller
- Nye kontrakter – økt kostnadsnivå
- Behov for tiltak som trygger reiser til fots og med sykkel
- Samfunnssikkerhet og beredskap – klimasårbarhet og klimaendringer
- Reduserte klimagassutslipp
- Trafikkikkerhet

Økonomiske rammebetingelser for offentlig sektor

- Rask innhenting etter pandemien
- Høykonjunktur med stramt arbeidsmarked og høy etterspørsel etter varer og tjenester
- Tegn på at farten i økonomien holder på å avta
- Økte priser og økte renter
- Stor usikkerhet om utviklingen framover
 - Hvordan planlegge når alt er usikkert?
 - Hvordan virker dette for kommunene og fylkeskommunen?

Kommuneøkonomien

- Generelt god økonomisk kontroll
- Store inntektsforskjeller
- Kun 1 av 4 budsjetterer med tilfredsstillende netto driftsresultat framover
- Økte priser, kostnader og renter
- Demografiendringer – krevende omstilling
- Kompetanse og rekruttering
 - Hvordan skape forståelse for behov for omstilling?
 - Hvordan sikre brede og sterkere fagmiljø i kommunene?
 - Hva er konsekvensene av forskjeller i inntektsnivå?

Fylkeskommuneøkonomien

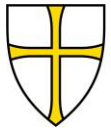
- Positivt netto driftsresultat siste år, men strammere framover
- Høyt investeringsnivå, stigende gjeld
- Redusert handlingsrom
- Demografiske endringer krever tydelige prioriteringer
 - Hvilke grep bør fylkeskommunen ta for bærekraftig økonomi?
 - Hvilke muligheter ligger i samarbeid?

Samfunnssikkerhet

- «Folkeopplysning» - ansvar og roller
- Vurderinger av risiko og sårbarhet
 - Fokus på mer langvarige hendelser som utfordrer kritisk infrastruktur og kritiske samfunnsfunksjoner over flere dager/ uker
 - Oppdaterte scenarier knyttet til atomulykke, pandemi, bortfall elektronisk kommunikasjon, svikt i mat- og legemiddelforsyning
 - Nye scenarier: Evakuering/ ukontrollert forflytning av mennesker, IKT-/cyberangrep, sikkerhetspolitisk krise/ væpnet konflikt
- Særlig relevans for fylkeskommunen – framkommelighet og transport

Trøndelag fylkeskommune
Trööndelagen fylhkentjjelte

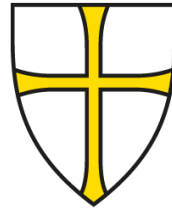

Bruk, nytte og sammenhenger

? Refleksjon og diskusjon

- Er kunnskapsgrunnlaget dekkende?
- Hvilke sammenhenger kan vi trekke mellom de ulike temaene?
- Hvordan kan et samlet utfordrings- og mulighetsbilde utformes – hva er de viktigste utfordringene og mulighetene for Trøndelag ut fra deres perspektiv og faglige innganger?

**Trøndelag
fylkeskommune**

Trööndelagen fylhkentjielte

trondelagfylke.no | fb.com/trondelagfylke